

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmæ Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De humilitate. Pars III. Quæ subdiuitur in quinque capitula.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46132)

timoris adaptatur, & quantum ad humilitatem, & quantum ad rerum temporalium paupertatem. Quantum ad humilitatem: quia timor humilitatem introducit, sicut aliquis solet se inclinare timore gladij super eum eleuari. i. Petri 5. Humiliamini sub potenti manu Dei. Paupertas verò rerum temporalium bene timori adaptatur. Timor enim est proicere quaecunque fugę suę cursum impediunt, & quęcunque euasioni suę obstant. Multi timore periculi, quod est in mundo isto mundum relinquunt. Unde super illud Job 21. Semper quasi tumentes super me fluctus timent Deum. gl. Fluctus quum tumentes desuper eminent, ea ex nauı proiciunt pro quibus nauigia sumpserunt.

De humilitate. PARS IIII. Quę subdiuiditur in quinque capitula.

De ordine dicendorum de humilitate & eius descriptione. CAP. I.
Consequenter agendum est de his in quibus consistit paupertas spiritus, scilicet de humilitate. Sicut enim initium omnis peccati superbia. Eccl. 10. sic initium nostre reparationis videtur esse humilitas. Hier. Prima virtus Christianorum est humilitas. De humilitate verò hoc modo agitur. Primò, ponetur eius descriptiones. Secundò, eius commedationes. Tertio tãgetur de causis humilitatis. Quartò, de signis eius. Quintò ponetur diuisiones ad humilitatem attinentes. ¶ Humilitatem sic describit Aug. Humilitas est ex intuitu proprię conditionis & sui conditoris, voluntaria mentis inclinatio in suo, imò ordinabili ad suum conditorẽ. Humilitas est velut quædam mentis incuruatio seu genuflexio coram Deo, cum semper venerans. Causa vna huius inclinationis est intuitus proprię conditionis. Propriam conditionem intuebatur Abraham, quum diceret: Loquar ad dominum meum, quum sim puluis & cinis. Ge. 18. Itẽ qui dicebat: Putredini dixi, Pater meus es: mater mea & soror mea verbibus. Job. 18. Ad hunc intuitum mittitur, Michæ 6. Humiliatio, inquit, tua in medio tui: id est, in ventre. Voluit dominus ventrem antè esse, vt homo semper videre posset materiam suę humiliationis. Alia causa inclinationis est intuitus conditoris, in quo nullus est defectus: vnde cõparatione eius magis appareret defectus nostri. Job 25. Stella nõ sunt munda in cõpectu eius: quanto magis homo putredo, & filius hominis vermis? Esa 64. Quasi pannus mēstruatur omnes iustitię nostrę. Gregor. Sape iustitia nostra ad examen diuinę iustitię deducta, iniustitia est, & sordet in districtione iudicis quod fulget in estimatione operãtis. Job vlti. Nunc oculus meus videt te, idcirco me reprehendo. Bern. ad fratres de morte Dei: Nunquã se melius

lius deprehenditur modus humane imperfectionis, quam in lumine vultus Dei: in speculo diuinae visionis mens humilis in suo, imo manet, tractat enim quae in se infirma sunt. Seneca in epistolis: Quod homines liberissime de aliis faciunt, de te male existima: illud autem maxime tracta, quod in te esse infirmissimum series. Si palca locum supremum tenet, non sui nobilitate, sed vicio & sui vanitate: granum verò quod pretiosum est tenet locum imum: sic superbia vilis, elationis opinione, vel ambitionis praesumptione, super alias se extollit: humilitas verò in imo remanet: tamen illud imum ordinabile est ad Deum. Deus enim in corde humili quiescit. Vnde super illud Psal. Patata sedes tua ex tunc. dicitur gl. Anima tranquilla & humilis, sedes est Dei. Aug. 11. li. Confess. O quam excelsus es, & humiles corde sunt domus tuae. Bern. in lib. de consideratione, satis insinuat quid sit imum hominis, & quid sit illud quod ad conditorum ordinatur. Vbi considerationem sui in tria diuidit: scilicet in considerationem quid, quis, & qualis sis: quid in natura, quis in persona, qualis in moribus. Et subdit: Est in diffinitione hominis quem dicunt animal rationale, mortale: quod diligentius intueri licet, si libet consideranti duo haec simul rationale & mortale. Is tibi exinde occurrit fructus, ut & mortale quod in te est rationale humiliet, & rursum rationale mortale confortet, quorum neutrum neglectum erit homini circumspicere. Mortale ergo imum hominis intelligas: id verò quod ordinatur homo ad suum conditorem intelligas rationale. In quantum mortalis, est homo puluis & cinis: in quantum rationalis, est capax Dei. Itē humilitas sic potest describi: Humilitas est voluntarius contemptus sui. Vel sic. Humilitas est sensus propriae vacuitatis seu inanitatis. Bern. in lib. de xii. gradibus humilitatis, eam sic describit: Humilitas est veritas qua homo verissima sui cognitione sibi ipsi vilescit. In epistolis verò sic eam describit: Humilitas est contemptus propriae excellentiae. Prior descriptio Bernardi videtur pertinere ad humilitatem intellectus, sequens verò ad humilitatem affectus. In vitis patrum: Frater, qui dam interrogauit quendam senem, quid est humilitas: Et ille respondit Qui vult esse humilis, fugiat eligens taciturnitatem.

De commendatione humilitatis.

CAP. II.

Notandum quod ad commendationem eius, Primò, valere potest multiplex admonitio quam scriptura sacra facit de ipsa. Ecclesiastic. 3. Quanto magnus es, humiliata te in omnibus. Notabiliter dicitur, Quanto magnus es, melius enim sedet humilitas in maioribus. Bern. in lib. de Consideratione: Cum omnium indifferet

indifferenter personæ humilitas sit quædam turris fortitudinis à facie inimici, nescio quo pacto tamen eius maior in maioribus & in clarioribus clarior cōprobat. Nulla splēdidior gemma in omni præcipuè ornatu summi pontificis. Item Bernard. In alto non altum sapere, sed humilibus consentire, nil Deo charius vel rarius apud homines. Hierony. Nihil est quod nos hominibus ita gratos & Deo faciat, quàm si vitæ merito magni humilitate sumus infimi. Greg. in Moral. Mirū est cū in cordibus sublimium regnat humilitas morum. Vnde pensandum est, quia potentes quique cū humiliter sapiunt, culmen extraneæ, & quasi positæ longè virtutis attingunt. Bernard. ad Eugenium Papam. Salubris copula, vt cogitans te summum pōtificem, attendas pariter te vilissimum cinerem non fuisse, sed esse. Bernard. Nō est magnum esse humilē in abiectioe, magna profus & rara virtus est humilitas honorata. Itē monemur ad humilitatē. Ecclesiast. 7. Humilia, inquit, valde spiritum tuum. Valde debemus nos humiliare. Quantumcunque enim nos humiliauerimus, Christo humiliores nō erimus. Luc. 14. Recumbe in nouissimo loco. Nō dicit in medio. Ostium paradisi humile est. Ioan. 10. Ego sum ostium. Ingressuro per istud ostium nō est periculum quantumcūque se inclinet: sed si parum plus iusto se erexit, offendet. Bernardus: Nō est planè timēda quā talibet humiliatio: horrēda autem nimisque pauēda vel minima temerè præsumpta erectio. Quamobrem noli te comparare, o homo, maioribus, noli minoribus, noli aliquibus, noli vni. Item monemur ad humilitatem. 1. Petr. 2. Subiecti, inquit, estote omni humana creaturæ propter Deum. Eiusdem 5. Omnes inuicē humilitatem insinuate. In eodem: Humiliamini sub potenti manu Dei. 4. Secundò, possunt valere ad humilitatis commendationem exempla. Inter quæ præcipuum est exemplū Christi, qui humillimus fuit. Aug. Ambula per Christi humilitatem, vt venias ad æternitatem. Deus Christus, patria est quò imus: homo Christus, est via qua imus. Ad illum imus, per illum imus: quid timemus, ne erremus? Item putabas fortè sapientiam Dei dicturam: Disce quomodo celos feci & astra. Nō: sed prius illud, Quoniam mitis sum, & humilis corde. Vis capere celsitudinē Dei, cape prius humilitatem Dei. Item August. 14. lib. de Ciuitate Dei: Nunc in ciuitate Dei in hoc seculo peregrinanti maximè commendatur humilitas, & in eius rege qui est Christus maximè prædicatur. Cōtrarium huic virtuti elationis vitium in eius aduersario qui est diabolus, maximè dominati, sacris literis edocetur. Humilitatem

Uicem exemplo suo Christus docuit, & nascendo, & moriendo
 & prædicando, & miracula agendo. Bern. loquens de illo verbo,
 Paruulus datus est nobis. Esa. 9. Studeamus, inquit, effici sicut
 iste paruulus, discamus ab eo, quia mitis est, & humilis corde,
 ne magnus uideatur Deus, sine causa factus sit homo paruulus.
 Aug. Medicina tumoris hominis est humilitas Christi. Erube-
 sceret homo esse superbus, quia humilis factus est Deus. Erube-
 sceret miles sedere in scamno, si uideret regem sedere ad terram.
 Esa. 64. Veinam dirumperes celos, & uenires. A facie tua mon-
 tes defluerent, id est, superbi humiliarentur. Bern. Intolerabilis
 impudentiæ est, ut ubi se exinanuit maiestas, infleat vermicu-
 lus, & tumescat. Greg. Quanta uirtus humilitatis, propter quam
 ueraciter edocendam, is qui sine æstimatione magnus est, usque
 ad passionem paruulus factus est Bern. Quid magis admirandum
 quid amplius detestandum, quid grauius puniendum, quam quod
 uideas Dei filium summum in regno angelorum, nouissimum fa-
 ctum in regno hominum, apponat adhuc magnificare se homo
 super terram? Magisterium humilitatis specialiter sibi Christus
 ascribit Matt. 23. Discite à me, quia mitis sum & humilis corde.
 Aug. in lib. de Virginitate. Non dicis, Discite à me mundum fabri-
 cate, aut mortuos suscitare: sed quia mitis sum, & humilis cor-
 de. O doctrinam salutarem, o magistrum dominumque mortalium,
 quibus mors poculo superbiæ propinata atque transfusa est: no-
 luit docere quod ipse non nosset, noluit iubere quod ipse non
 faceret. In eodem: Itane magnum est esse paruulum, ut nisi à te
 qui tam magnus es fieret, disci omnino non posset? Ita plane:
 non enim aliter inuenitur requies animæ, nisi inquieto tumore
 digesto. Christus in operibus suis multum uoluit nobis humi-
 litatem commendare: matrem humilem uoluit habere. Luc. 1.
 Quia respexit humilitatem ancillæ suæ, &c. Item uoluit habere
 domum humilem, quia diuersorium, & lectum humilem, quia
 præsepium: & uestem humilem, quia pannis inuolutus est. Luc. 3.
 Pannis cum inuoluit, & reclinavit eum in præsepio, quia non
 erat ei locus in diuersorio. Bernardus in sermo. loquens de illo
 uerbo angeli dicto pastoribus, Luc. 2. Hoc uobis signum: In-
 uenietis infantem pannis inuolurum, & positum in præsepio.
 Non sine certi ratione mysterij pannis Saluator obuoluitur, &
 ponitur in præsepio, quando idem manifestè in signum nobis
 commendatur ab angelo. Hoc, inquit, uobis signum: Inuenietis,
 &c. In signum positi sunt panni tui, o bone Iesu, sed in signum
 cui hodie à multis contradicitur. Agnosco certe, agnosco Iesum

magnum sacerdotem sordidis operum vestibus, dum altercatur cum diabolo. Zach. 3. Exemplum dedit nobis, vt & nos eadem faciamus. Vtilior siquidem in cōsistitu lorica ferrea, quam stola linea, licet oneri illa sit, hæc honori. Erit cum membra sequentur caput, vt corpus vniuersum vno spiritu psallat & dicat. Concidisti saccum meum, & circundedisti me lætitia. Christus humilibus per angelum natiuitatem suã nuntiat, quia pastoribus. Bernardus in Sermone: Quot multa hodie gemis & auro fulgent altaria. quantis vbiq; palliis & aurificiis parietes adornantur, putas ad hæc diuerſent angeli, & pannosos homines declinabunt? Si ita est, cur pastoribus omnium magis apparere, quam terræ regibus, quam templi sacerdotibus? Item Christus circumciditur, in quo magnũ humilitatis dat exemplum, secundum enim Bernard. in incarnatione minoratus est paulominus ab angelis, sed in circuncisione multo minus: quia latronis cauterio est signatus. Ber. Vestigium nullũ vulneris habens, alligaturam vulneris nõ refugit. Non sic impij, nõ sic agit peruersitas elationis humanæ. Erubescimus vulnerum ligaturã qui de vulneribus etiam interdum gloriamur. Qui sine peccato est nõ dignatus est peccator reputari, & nos esse volumus, & noluerat estimari. Item Christus hominibus humiliter subditur. Luca. Descendit cum eis, & venit in Nazareth, & erat subditus illis. Quis? quibus? Deus hominibus. Itẽ Christus humiles sibi locauit, quia piscatores. Matth. 4. Ioanni etiam se subdidit ab eo baptizandus. Matth. 3. Attendendũ vero est mirabile certamẽ, quod ibi fuit inter humilitatẽ Saluatoris, & humilitatẽ præcurſoris. Ioãnes enim prohibebat eum, dicens: Ego debeo à te baptizari, & tu venis ad me? Cui Christus. Sine modo: sic decet nos impletẽ omnem iustitiam. Ber. Sic planẽ, sic decet vt vincat etiam humilitate qui sublimitate vincebat. Cessit humilitas præcurſoris tantumquam minor, & quia obediẽtia tulit auxilium humilitati Saluatoris. Vnde factæ sunt duæ cõtra vnã Glo. super illud, Tũc dimisit. Vera est, inquit, humilitas quam non deserit comes obediẽtia. Item Christus paruulũ amplexus, Mar. 9 & eiusdem nõ increpat prohibentes paruulos ad eum venire, & complectens eos, imponẽs manus super illos, benedixit eis. Item in prædicatione sua gloriã patris querit. Ioã. 14. Sermonem quem audistis nõ est meus, sed eius qui misit me Patris. Eiusdẽ 17. Ego te glorificaui super terrã, dicit filius ad Patrem. Eiusdẽ 8. Ego honorifico Patrem meũ. In eodem: Ego gloriã meam nõ quero. Eiusdẽ 6. Iesus cum cognouisset quia venturi essent, vt raperet eũ, & faceret eũ

& facerent eum regē fugit iterū in montē ipse solus. Itē exemplum dat humilitatis in miraculorū operatione. Vnde Matth. 8. dicit leproso mundato, Vide nemini dixeris. Item in census solutione, Matth. 17. & in pedum ablutione, Ioan. 13. Exemplum dedit vobis, vt & vos similiter faciatis. Matth. 20. Filius hominis nō venit ministrari, sed ministrare. Itē in hoc quod asinare voluit, non equitare. Matth. 21. Et post illud Zacha. 9. Sedens super asinam. subditur: Et disperdā quadrigam ex Ephraim, & equum de Ierusalem. Specialiter contra superbiam, quæ est in equitaturis, voluit Dominus asino insidere. ¶ Item in passione. ad Philip. 2. Humiliauit semetipsum, factus obediēs vsq; ad mortem. ibi dicit Glo. August. Ecce habemus humilitatis exemplum, superbix medicamentum: quid igitur intumescis homo? O pellis morticina, quid tenderis? o sanies fœda, quid inflatis? Princeps tuus humilis est, tu superbus: caput est humile, & membrū superbum. ¶ Tertio potest valere ad cōmendationem humilitatis, si ostendarur quantum ipsa placet Deo. ¶ Notandum ergo quod humilitas miro modo Deo redolet, & cetera bona hominis ei redolere facit, Cantic. 1. Cū esset rex in accubitu suo, nardus meo dedit odorem suum. Nardus propter sui paruitatē, humilitatem designat. Et sicut species aromaticæ cū in puluere rediguntur, vehementius redolent: sic bona hominis cū per humilitatem quasi comminuta fuerint, Deo sunt gratiora. Cantic. 3. Quæ est ista quæ ascendit per desertum sicut virgula fumi, ex aromatibus myrrhæ, & thuris, & vniuersi pulueris pigmētarij? Vbi humilitas est, adest feruor qui ad redolentiam maiorem solet facere. Humilis nihil reputat se habere vel facere, ideo feruēs est. Item Spiritus sanctus liberè stat in corde humili, quod etiam facit ad maiorem redolentiam. Can. 4. Veni Auster, persa hortū meum, & fluent aromata illius. Humilitatem respicit Deus oculo misericordix. Luc. 1. Quia respexit humilitatem ancillæ suæ. In Psal. Humilia respicit in celo, & in terra. Gen. 26. Vidit Deus humilitatem meam. Esa. vlt. Ad quem respiciam, nisi ad pauperulum & contritum spiritum? Superbum verò respicit Deus oculo iustitix. In Psal. Retribuet abundanter facientibus superbiam. Esa. 2. Dies domini exercitū super omnem superbum. Humilitatem exaudiuit dominus. Iudith 9. Humilium & māfuetorum placuit tibi semper deprecatio. In Psal. Respexit in orationē humilium, & non spreuit precem eorum. Eccle. 35. Oratio humiliantis se nubes penetrabit. Gregor. Magnus est creatori nostro ad recipiendum fletus humilium, misericordix fons. Propter refa-

etum humilitatis parum audit Deus hodie oratio. & Ioh. 9.
 Humilium memor est Deus. In Psal. In humilitate mea me-
 mor fuit nostri. Superbos quasi non agnoscit Deus. Unde dicit
 superbis virginibus Matt. 25. Nescio vos. Humiles liberat Deus,
 & a malo poenae, & a malo culpae. In Psal. Humiliatus sum, & li-
 berauit me. 3. Reg. 1. Nonne vidisti Achab humiliatum coram
 me? quia humiliatus est mei causa, non inducam malum in die-
 bus eius. 2. Paralipom. 12. Quia humiliati sunt, auersa est ab eis
 ira domini. Non tenet dominus iram suam contra humilitatem.
 Responsio enim mollis humilitatis, frangit iram domini. Pro-
 uerb. 15. Humilis reputatione sui, vermis est. In Psal. Ego sum
 vermis, & non homo. Quis honor esset Deo vindicare se de ver-
 me vno? Iste modus placandi Deum scilicet per humilitatem,
 videtur esse communis Gentilibus, Iudaeis & Christianis. Ier. 6.
 Accingere ciltio, & conspergere cinere. Iob vltim. Me ipsum
 reprehendo, & ago poenitentiam in fauilla, & cinere. Iud. 5. Po-
 suit puluerem super caput suum. Iosue 7. Iosue & senes Israel
 prouident ceciderunt in terram, & miserunt puluerem super capita
 sua, cum viri urbis Hai cecidissent de populo Iudeorum triginta-
 sex viros. Et Ionae 3. legitur quod rex Niuiue audito verbo Iosue,
 indutus est sacco, & sedit in cinere. Responsio mollis quam fe-
 cit humilitas Dauid Sauli, videtur iram eius fregisse. 1. Reg. 24.
 Quem persequeris rex Israel, quem persequeris ait Dauid. Ca-
 nem mortuum, & pulicem vnum. Et respondit Saul tanquam pla-
 carus: Nunquid haec vox tua est, fili mi Dauid? Sicut leo animalia
 sibi repugnantia lacerat & conculcat, subiecta vero illa sae abire
 permittit: Sic Deus humili parcit, superbum vero persequitur.
 Sap. 6. Exiguo conceditur misericordia. Dauid humiliter confi-
 tens peccatum suum, audiuit a Propheta, Dominus quoque tran-
 stulit peccatum tuum. 2. Reg. 12. In Psal. Cor contritum & humi-
 liatum Deus non despiciet. Humilitas ad modum astuti luctatoris,
 dum se Deo subdit, quasi eum vincit. Humilitas videtur Dei sen-
 tentias reuocare, vt patet in humiliato Achab. 1. Reg. 23. & in Eze-
 ch. 38. Et Niniuitis, Ionae 3. Deus humiles etiam in presenti exal-
 tat: vt patet in Saul. 1. Regum 15. Nonne cum paruulus esses in
 oculis tuis, caput in tribus Israel factus es? Saul abscondit se do-
 mi cum quaereretur in regem. 1. Regum 10. Et de Dauid subli-
 mando dicitur, eiusdem 26. Abieci eum, nec iuxta intuitum ho-
 minis ego iudico. Moyses humilis, princeps populi constituitur
 a domino, Exod. 3. Quis sum ego, ait Moyses, vt vadam ad
 Pharaonem, & educam filios Israel ex Aegypto? Et Ieremias humi-
 lis

lis, super gentes & regna constituitur. Ieremias 1. A, 2, 2, Domine Deus: ecce nescio loqui, quia puer ego sum, ait Ieremias. Et Gedeon humilis, dux populi constituitur. Iudith 4. Ecce inquit, Gedeon, familia mea minima est in Manasse, & ego minimus in domo patris mei. Iob. 5. Ponis humiles in sublimi. Nummus qui descendit in statera, in thesaurum mittitur: qui vero ascendit, reprobatur. Sic superbi reprobantur à Deo. Humiles vero approbantur. In Psal. Ipsi de manu tua repulsi sunt. Humiles se deiciunt, Deus vero eos exaltat. Hieronymus loquens de Paula, Quanto plus se deiciebat, tanto magis à Christo subleuabatur. Humilibus in presenti dat Deus gratiam suam, in futuro vero suam gloriam. 4. Reg. 4. Vasa vacua replet Eliseus. Iacob. 3. & 1. Petri 5. Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam. Bern. Qui de suis confidit meritis, & propriis innititur operibus, cor illius non intrat gratia, nimirum plenus est, nec in eo inuenit gratia locum sibi. Non patitur natura vacuum quin illud repleat, nec gratia humilitatem, quin illi se infundat. ¶ Humilitas gratiam haurit, ut vas inclinatum. Ecclesiastici 13. Humiliare Deo, & expecta manus eius. ¶ Quod Deus humiles glorificet, patet ex his verbis Sacrae scripturae, quae sequuntur. Iob 22. Qui humiliatus fuerit, erit in gloria: & qui inclinauerit oculos suos, ipse saluabitur. In Psal. Tu populum humilem saluum facies. Item humiles spiritu saluabit Prouerb. 15. Gloriam precedit humilitas. Eiusdem 18. Antequam glorificetur cor, humiliatur. Item 19. Humilem spiritu suscipiet gloria. Item Matth. 10. & Marci 10. & Luca 13. dicitur de paruulis: Talium est regnum caelorum. & Luca 14. & 18. Qui se humiliat, exaltabitur. Eiusdem 11. dicitur pusillis: Complacuit patri vestro dare vobis regnum. Item eiusdem 14. dicitur: Recumbe in nouissimo loco, ut cum venerit quae te inuitauit, dicat tibi: Amice, ascende superius. Eiusdem 18. Quicumque non receperit regnum Dei, ut puer, non intrabit in illud. Matthaei 18. Nisi efficiamini sicut paruuli, non intrabitis in regnum caelorum. Nec mirum si Deus humiles honoret, cum ipsi etiam honorent eum, Ecclesiastici 3. Magna potentia solius Dei, & ab humilibus honoratur 1. Regum 2. Qui honorificauerit me, glorificabo eum. Humilitas est locus habitationis gloriae Dei. Humilis enim gloriam suam Deo relinquit, cum superbus eam sibi usurpet. Bernar. in Sermonibus: Elatus quantum in se est, Deum inhonorat. Gloriam meam, ait dominus, alteri non dabo. Et superbus: Ego, inquit, mihi eam, licet non dederis, usurpabo. Non enim placet illi angelica distributio, dans gloriam

Deo, pacem hominibus. Humilis Deum magnificat, superbus
 verò magnificat seipsum. Humilis est vox illa Luc. 1. Magnifi-
 cat anima mea dominum. & iterum vox illa Ioan. 3. Illum oportet
 crescere, me autem minui. ¶ Item Deus dona humilitatis
 specialiter acceptat. Vnde Exod. 17. dicitur de altari: Non soli-
 dum, sed inane & concauum facies illud. Altare est cor altum
 in eminentia scilicet perfectionis existens, quod per humilita-
 tem debet esse inane, & concauum, vt Deo sint grata quæ ibi
 offeruntur. Gregorius in 1. parte Moral. Vt cuiuslibet facta di-
 gniora sint, necesse est vt apud sese semper indigna videantur.
 Ad literam voluit Dominus vt altare esset concauum, vt cape-
 re posset ignem, & eius materiam: ligna scilicet & victimas.
 Nec cor humanum capit ignem Spiritus sancti, nisi humile fue-
 rit. Ligna etiam factorum verborum & victimas exemplorum
 bonorum non capit, nisi sit humile. Deditur enim superbus
 ducere inuenta vel dicta ab aliis, & nullum vult imitari. Item
 humilitati Deus se ostendit. Gen. 18. Apparuit dominus Abra-
 ham in conualle Mambre. Humilitas specialiter videtur habere
 gratiam apud Deum. Ecclesia. 3. Quanto magnus es, humilia te
 in omnibus, & coram Deo inuenies gratiam. Nec mirum: hæc
 enim virtus specialiter subdit hominem diuinæ maiestati. Ber-
 nardus in Sermonibus, loquens de illo verbo angeli Luc. 1. In-
 uenietis infantem pannis inuolutum, &c. Quid est, inquit, quòd
 sola ab angelo videtur commendari humilitas? Et responder.
 Fortè specialius commèdat angelus humilitatem quia ruenti-
 bus cæteris per superbiam, ipse in humilitate stetit. Aut cerè
 propterea cælicus enuntiatur humilitas, quòd hæc quasi propria
 virtus diuinæ sit exhibenda maiestati. Præterea humilitas Deo
 est fidelissima, & deuotissima. Bona enim Dei sibi non usurpat.
 Ipsi est vox illa Esa. 25. Omnia opera nostra operatus es in no-
 bis domine. Ipsa homini dicit illud 1. ad Corin. 4. Quid habes
 quod non accepisti? Si autem accepisti, quare gloriaris quasi non
 accepisti? ¶ Quarto, valere potest ad commèdationem humili-
 tatis, si ostendarur quârum ipsa homini proficit. ¶ Notandû ergo
 quòd ipsa sapientiam introducit. Prou. 11. Vbi humilitas, ibi &
 sapientia. Matth. 11. Reuelasti ea paruulis. Superbia non habet
 vbi sapientiam recipiat. Didymus Philosophus ad Alexandrû:
 Deus præsto est largiri sapientiam, sed non habes vbi recipias.
 Gregorius in Pastoralibus: Pupilla oculi nigra videt, & albugi-
 nem tolerans nihil videt, quia humana sensus cogitationis si
 stultum se peccatoremq; intelligit, cognitionem intimæ clarita-
 tis

tis apprehendit. Si autem candorem sapiētiæ seu iustitię sibi at-
 tribuit, luce se supernę claritatis excludit. Prolomęus Philoso-
 phus: Inter sapiētes sapiētiōr est qui humiliōr existit. Beda: Hu-
 militas est clavis sciētię. Ipsa humilitas magna pars videtur
 esse sapiētię. Gregorius: Prima stulticia angeli fuit elatio cordis.
 Vera sapiētia efficitur hominis humilitas suę æstimationis. Au-
 gustin. de verbis domini: Quanto humilius sedebat Maria, tan-
 to amplius capiebat. Confluit enim aqua ad humilitatem val-
 lis de supercilio montis. Bern. in libro de XII. gradibus humili-
 tatis: Bona via humilitatis, quę veritas inquiritur, charitas acqui-
 ritur, generatiōnes sapiētię percipiuntur. In Vitis patrū, quidā
 frater ieiunauit septuaginta hebdomadas, petēs a Deo vt reue-
 larer ei de quodam sermōne scripturariū: & cum non fuisset
 ei reuelatū, exiit ad quēdam fratrem, vt requireret ab eo, & in
 itinere obuiauit ei angelus, dicens: Septuaginta hebdomadas quas
 ieiunasti non te fecerunt proximum Deo: nunc verō quia hu-
 militatus es, ita vt ad fratrem pergeres, missus sum tibi indi-
 care sermōnem: & docens eum angelus sermōnem, recessit ab
 eo. Item humilitas charitatem reparat. Bernardus: Sola
 virtus humilitatis laque est reparatio charitatis. Item a laqueis
 liberat. Antonius: Vidi omnes laqueos inimici tensos in terra,
 & ingemiscens dixi: Quis putas, transfer ista? Et audiui vocem
 dicentem, Humilitas non solum est gratia, sed etiam vas alia-
 rum gratiarum: & non quodcunque vas, sed vas admirabile. Vas
 illud impletione capaciū efficitur. Cum datur humili aug-
 mentum gratiæ, ipsa humilitas sicut & cetera gratiæ, crescit.
 Vnde capaciōr fit, ipsa cum Dei liberalitate certare videtur, a
 qua petere nō cessat, semper habens vbi recipiat. Quanto enim
 magis recipit, tanto magis vacuum se recognoscit. Humilitas
 seipsam euacuat, vt capaciōr fiat: qui enim verē humilis est, se
 humile nō reputat: ideo expeditissimus est ad gratiæ susceptio-
 nem. Humilitas est luminaire quod non minuitur in consum-
 matione. Ecclesi. 43. In ea impletur illud, Cum consummauerit
 homo tunc incipit. Eiusdem 18: Humilitas cum omnia facit, ni-
 hil facit. Verē enim humilis implet illud Luca 17: Cum fece-
 ritis omnia quę p̄cepta sunt vobis, dicite, Serui inuiles sumus.
 ita humilitas de maioritate oneris roboratur: verē humilis om-
 nia bona quę a Deo recipit, onera esse intelligit, quibus se Deo
 obligari credit, vnde illis humiliōr efficitur, sicut ramus arboris
 ex multitudine fructuū inclinatur: & sic quanto maius est onus,
 tanto robustior est humilitas. Item humilitas de morte viuifica-

tur, de morte dicitur, de detrimento augetur. Humilitas nutritrix est dilectionis. Chrysoft. Nutrix dilectionis est humilitas, odij mater est superbia. Itē humilitas rutilissima est. In imo enim est, & non habet quò cadat, vt dicit Augustin. Ipsa in tentatione hominem seruat. Vnde gloss. super epistolam ad Corinth. Humilitas custodit in omni tentatione, vt non creper in fornace, qui non timet argento superbia. Humilitas abscondendo bona nostra, seruat ea. Gregorius: Perit omne quod agitur, si non sollicitè in humilitate custoditur. Idē: Qui sine humilitate virtutes cōgregat, quasi puluerem in vëtro portat. Augustinus: Nisi humilitas omnia quæcunque bene fecimus & præcesserit, & comitata & consecuta fuerit, iam nobis de aliquo facto bono gaudentibus totū aufert de manu superbia. Itē humilitas de serpente infernali triumphat, caput eius cōterendo. Genesis 3. Ipsa conteret caput tuum. Dauid Goliath in capite percudit, & sic eū deuincit. 1. Regum 17. In hoc capite ecclesia cum percudit in quadagesima capite ieiunij, eū capite fidelium cinerē superponit. Humilitas specialiter dicitur vincere diabolum. Gregorius: Tot iaculis nos diabolus percudit, quot tentationibus affligit: & nos cōtra eū sacula mittimus, cum cōfessi humiliter respondemus. Diabolus dixit Machario: Humilitas tua sola me vincit. Interrogatus quidam senex quare inquietaremur à dæmonibus, dixit: quia abiicimus arma nostra quæ sunt contumelia, paupertas, humilitas, castitas. Et super illud ad Ro. 7. Et per illud, dicit glo. Esto humilis, ne de te præsumas, & poteris vincere. Augustinus, Solus vincitur qui de se præsumit: solus vincit, qui de se nō præsumit. Humilis ideò vincit, quia Deus in eo pugnat: verè enim humilis Deo attribuit gloriam, quæ est de victoria: & ita per cōsequens ponit super eum pugnam. Eiusdem enim pugna, & de victoria pugna gloria. Præterea verè humilis de vulnere suo roboratur, & de infirmitate fortior efficitur. 2. Cor. 12. Cum infirmor, tunc potens sum. Ideo non est mirum, si non vincatur. Item humilitas propter sui exilitatem & nihilitatē, ab hoste nō tenetur: ideò merito nō vincitur. 4. Reg. in fine. Nabuchodonosor trahens rete captiuitatis per terrā Iudæorū, nobiles, & magnos cepit, & duxit in captiuitatem, pauperes verò reliquit. Superbia propter causas oppositas semper vincitur. Humilitate vincit homo seipsum, quæ victoria est valde difficilis. Greg. Plus stupeo Dauid saltantem, quàm pugnantem: pugnano hostem subdidit, saltando seipsum vicit, quem Michol ex tumore regij generis insana humiliatum despexit. ¶ Item humilitas pacatissima

rissima est: pacem enim videtur habere cum suo opposito, scilicet cum superbia. Superbus vnus aliū superbum nō patitur, nec cum eo pacē habet. Tumor enim vnus, rurorem alterius pūgit. Apud geometras demonstratum est quōd spherica corpora que quasi tumida sunt, nō possunt se contingere nisi in solo pūcto. Vnde pungere se inuicē possunt, sed nō planē aut rectē sibi inuicē applicari. Sic est de cordibus superbia tumescantibus, corpus concauū sphericum, corpus infra concauitatē suā potest recipere: sic & humilis cū superbo pacē potest habere. Itē humilitas asturissima esse videtur. Quod satis patere poterit, si attendatur quomodo cum superbia diuidat mundū. ¶ Norandū ergo, quōd in diuisione mundi superbia accipit extrā, humilitas verō intrā. Vnde super illud Io. 6. Eum qui venit ad me non eiciam foras. dicit gloss. Superbi est foras eici, qui nihil habet in bono interiori neque hic, neque in futuro. Ad humiles pertinet illud, Gloria nostra hęc est testimoniū conscientię nostrę. 2. Ad Cor. 1. Sen. Sapiens intra se omne bonum terminabit. Verē sapiens, est verē humilis. Humilitas vult habere rossellū, superbia verō operimento contenta est: humilitas vult habere equū, superbia verō sellam & frānum. Item accipit humilitas nucleum, superbia verō corticē. Item superbia accipit altum, humilitas imum. Superbia habet montes, humilitas valles. Ideō superbia habet ventum. Perstant enim altissima venti. Habet etiā ariditatem, duritiem, sterilitatem, precipitiū. Opposita verō his habet humilitas. Ber. Facile est in alto se contuentem obstupescere, & de vita periclitari. Itē superbia accipit florē, humilitas fructum. Hic. 48. Date florē Moab. Moab interpretatur ex patre: & significat superbos, qui de nobilitate paterna gloriātur. Itē superbia accipit pulchrum, humilitas bonum. Superbia accipit esse in opinione vel visione hominum, vel dictione, humilitas verō esse in rei veritate. Vnde dicitur de hypocritis, Omnia opera sua faciunt vt videantur ab hominibus. Mat. 23. Superbia accipit paleam, humilitas granum. Superbia accipit imaginē siue picturā honestatis, humilitas veram honestatē. Sapiens: Apud sapiētes sunt honesta, apud vulgus simulachra rerū honestarū. Itē superbia elegit ascendere, humilitas descendere. Bernardus. O peruersitas, o abusio filiorum Adā: quia quū ascendere difficillimū sit, descendere facillimū, ipsi leuiter ascendunt, & descendunt difficiliter, parati ad honores & celsitudines graduū ecclesiasticorum ipsis angelicis humeris formidandas. Item superbia accipit publicū, humilitas absconditum. Esa. 23. Erit vir quasi qui absconditur

à vento, & celat se à tempestate. Item superbia accipit quod est contentionis, humilitas verò quod est pacis. Humilitas recumbit in nouissimo loco. Lucæ 14. superbia verò gloriari vult. Gloria verò res contentionis est: cum enim vnus laudat eum qui superbus est, duo eum vituperant. Prouerb. 22. Arma & gladius in via superbi: custos autem animæ suæ longe recedit ab eis. Custos animæ suæ est verè humilis. Item humilitas valde gloriosa est. Bernard. Gloriosa res est humilitas, qua ipsa quoque superbia palliare se appetit, ne vilescat. Idè: Quid faciat superbia sub pannis humilitatis Iesu? Nunquid non habet, quo se palliet humana malitia, nisi vnde inuoluta est infantia Saluatoris? Humilitas laudè fugit, laus verò eam sequitur tanquã laudè dignã. Econtrario superbus laudem sequitur, laus verò eum fugit tanquã laudè indignum. Superbia in ore hominum se & sua ponit, ideo nõ est mirum si morsus detractionem frequenter ibi sentit. Humilitas verò altissimũ ponit refugium suum ipsa enim dicit illud 1 ad Corinth. 4. Qui autem iudicat me, Deus est: ideo morsus detractorum eam non attingunt. Superbi velut idola sunt que vanissime laudantur: sicut viri virtutum dij dicuntur. In Psalm. Ego dixi, Dij estis. Ipsi sunt velut simia sanctorũ, speciem sanctitatis habentes, virtutem autem Dei abnegantes. ad Timoth. 3. Ipsi etiam sunt sicut arundo qua mouetur, non quia viuat, sed quia vento agitatur: sic ipsi mouentur ad opera de genere bonorum vento inanis gloriæ, non à spiritu vitæ. Matth. 10. Quid existis in deserto videre: Arudinẽ vento agitaram? ¶ Et notandũ quod utilitas humilitatis in homine ex diuersis figuris quibus ipsa designatur, potest in magna parte ostendi, de quibus pauca ponere sufficiat. Humilitas vallis est fertilissima. In Psalm. Valles abundabunt frumento, id est, humiles populi bonis operibus. Ipsa est vallis lacrymarum, in qua benedictionem dabit legislator. Ibi inueniuntur aquæ gratiarũ. In Psalmis: Inter medium montium pertransibunt aquæ. Angu. Alta sicantur, ima replentur. Item ipsa est fundamentũ ceterorum bonorum. Angu. Magnus vis esse, à minimo incipe. Cogitas magnam fabricam construere celsitudinis, de fundamento cogita humilitatis. Bernardus: Bonus fundus humilitas, in quo omne ædificium spirituale cõstructum crescit in templum sanctum in Domino. ¶ Humilitas est nihilum illud super quo terra ecclesiæ fundata est. Iob. 26. Appendit terrã super nihilum. ¶ Humilitas facit hominem pulchrum nihil, sed superbia facit hominem turpem nihil. ad Galat. 6. Si quis se existimat aliquid esse, quum nihil

DE BEATITVDINIBVS.

687

nihil sit, ipse se seducit. Item ipsa est radix ceterarum virtutum.
 Greg. Origo virtutis, humilitas est. Illa in nobis virtus veraciter pullulat, quæ in radice propria, id est, in humilitate perdurat. August. Arborem attendite, figit radicem in humili, vt vertice tēdat ad cælum. Idem: Sine radice auræ petis, ruina est ista, non clementum. Item humilitas est via ad sublimitatem. Bernardus: Per humilitatem ascendit ad sublimitatem: quia hæc est via, & non est alia præter ipsam: qui aliter vadit, cadit potius quàm ascendat. Christus cū per naturam diuinitatis non haberet quò ascenderet, quia vltra Deū nihil est: tamen per descendum, quomodo cresceret inuenit. Item humilitas est quasi aquæductus per quem gratia ad hominem venit. Bernar. Ideo fluentæ gratiæ rāto tēpore defuerant, quia nondum interuenerat aquæductus. Aquæductum istū intelligas humilitatem Mariæ. Multum nititur diabolus destruere aquæductum humilitatis. Holofernes præcepit incidere aquæductum, Iudith 7. Item humilitas est turris fortissima. Amatoribus mundi videtur esse humilitas in imo, sed secundum veritatem in alto est. Luc. 16. Quod altum est hominibus, abominatio est apud Deum. Et e contrario, quod altum est Deo, abominatio est hominibus. Greg. in 2. parte Moral. In sublimi sunt humiles positi: quia vnde se in omnibus despicunt, inde contra omnia securiores fiunt. Aug. 14. li. de Ciuitate Dei: Est aliquid humilitatis miro modo quod sursum faciat cor, & est aliquid elationis quod deorsum faciat cor. Item in eodem: Humilitas exalrat quæ facit esse subditū Deo: elatio autem quæ in vicio est, respuit subiectionē, & cadit ab illo quonon est quicquā superius, & ex hoc est inferius: & fit quod scriptū est, Deiecisti eos dū alleuarentur. Ipsum quippe extolli iam deitici est: humilitas per hoc ostenditur esse in alto, quia propinquæ est Altissimo. glo. super illud. Iuxta est dominus iis qui tribulato sunt corde. Altus quidē est dominus, incuruatur tamen humili, & nō se exigenti. Ite humilitas est clavis paradisi. Apoc. 3. Ecce dedi coram te, &c. ¶ Item est vas securissimum, & habitaculum Dei quietissimum, de quibus prius habitum est. ¶ Humilitas in floribus viola est: ipsa etiam in odoramentis est ihus, quod quāto in fumū magis tenue resolutū fuerit, tāto maioris suauitatis odorem spargit. Sic humilitas dum propriū est subiectum, quasi in nihilum extenuat, gratissimum odorem Deo spirat, ipsa est vt cinnamomum, quod est cinerei coloris. Cinerem enim se reputat humilis. Ipsa est vt odorem amissum iuxta ferentia recuperās. Est etiam vt amethystus ebrietatem superbæ præsump

præsumptionis tollens. Et est vt iaspis fantasmata fugans. Cō-
superbi fantasias paritur, somnians se aliquid esse, quū nihil sit.
Item est vt saphyrus, cuius virtus est humores corporales reprī-
mere. Et est vt onychinus, cuius virtus esse dicitur hominem
inuietum reddere, quā virtutem humilitas indubitanter habet.
Item est vt diamas, cuius virtus dicitur esse facere gratiosum,
quod est verā humilitatis. Sicut enim odiblis corā Deo & ho-
minibus est superbia: ita gratiosa coram Deo & hominibus est
humilitas. Itē est vt balsamū quod fundū petit, & ad seruandū
à corruptione est efficacissimū. Amb. Custos virtutū humilitas
Itē humilitas est vt gracilitas in sponsa regis cælestis, ad decē-
tiam eius faciens in corruptione eius attestans. Econtrario tu-
mor superbiæ corruptioni spiritali attestatur. Superba anima
de maligno spiritu concepit eius primogenitā, scilicet superbiā.
Dicitur vsualiter & creditur à multis, mulieres interdū à demo-
nibus impregnari. Multi tamē credūt eas ex hac impregnatione
nihil habere in utero nisi ventū, nec aliter detumescere nisi mul-
tā vērositatis emissionē, quod parabola est spiritalis impregna-
tionis diabolicæ. Ventositas à superbo per iactantiam sic emi-
titur, vt tamen nō minuatur, sed per humilem confessionē verē
euacuatur. Sunt qui non timent confiteri hęc grossitiē diabo-
licam, dices se esse grossū vel magni cordis. Et quod horribile
est dictū, quidam impregnati sunt à proprio patre, qui de nobi-
litate patris tumescūt. Alij ab vniuersitate cognatorū suorum.
Aliqui etiā à toto populo, vt principes qui de multitudine popu-
li tumescunt: vt rex David faciēs numerari populum. 2. Reg. 24.
Econtrario rex Xerxes cum coram se videret exercitū suū mul-
titudinis innumerabilis, attendens quod totus ille exercitus in-
fra centū annos in puluerē cōuertendus esset, dixisse fertur: Re-
gem tanti exercitus & tā fortis me vocant homines, ego verō
facior me regē esse pulueris. Quādā etiā anima grossa sunt de
virginitate sua, quod valde mirum videtur. Hæ sunt virgines
fatuz, de quibus legitur Matt. 25. ¶ Et notandū quod humilitas
in nobis supplet defectus aliorū bonorū. Bern. Apud dominum
fratres ius habere nō possumus quoniam in multis offendimus
omnes. Sed nec fallere eum: ipse enim nouit abscondita cordis,
quātomagis opera manifesta? Nec resistere viribus, quoniam om-
nipotens est. Quid ergo restat nisi ad humilitatis remedia tota
mēte cōfugere, & quicquid in aliis minus habemus de ea sup-
plere? Itē sine humilitate cætera bona nobis bona non sunt, nec
Deo placent. Bern. Sine humilitate audeo dicere, nec virginitas

Mariz

Mariz Deo placuisset. Itē magna virtus humilitatis, sine cuius
obretu nō solū virtus, virtus nō sit, sed etiā in superbiā erumpit.

D causis humilitatis, & iis quæ valent ad humilitatem.

CAP. III.

NOtādū quōd in omnibus rebus causas humilitatis inuenire
possimus, si diligēter attēdamus, videlicet in eis quæ sunt
infra nos, & in eis quæ sunt in nobis, & in eis quæ sūt iuxta nos,
& in eis quæ sunt cōtra nos, & in eo quod est supra nos. ¶ Intra
nos sunt corporalia ratione carentia, vt elemēta terræ nascētia
animalia irrationalia, cæli luminaria. ¶ In terra quæ est infimū
elementorū multas causas humilitatis inuenire poteris. Primo
ergo attēde quōd in eā reuersurus es. Gen. 3. In sudore vultus tui
veicris pane tuo, donec reuertaris in terrā de qua sumptus es.
Quando ergo terrā respicis, quasi sepulchrū vel cœmeteriū tuū
respicis. Attēde etiā quōd terra quæ nunc est sub pedibus tuis,
quandoque futura est super caput tuū. Itē attēde quantū ea indi-
geas, ipsa est quæ te sustentat. Si ipsa dirupta fuerit sub pedibus
tuis, sicut fuit sub pedibus Datā & Abirō. Num. 16. viuis in in-
fernū descendes. Itē ipsa miro modo ex se producit Dei virtute
vnde pasceris: q̄ si nō faceret, fame perires. Itē si ligna nō produ-
ceret vnde calefis, perires frigore. ¶ In aēre etiam multas causas
humilitatis potes inuenire. Primū ergo attēde q̄ sine aēre nec
ad momentū potes viuere: nisi enim ad refrigerium cordis aēra
attraxeris, suffocaris. Itē attēde quod si aēr à vērō frigido cōmo-
tus fuerit, te intolerabiliter affligit: si pestilēs fuerit, te interficit.
¶ Itē in aqua multas causas humilitatis potes inuenire. Si aqua
nō fuerit, vt potius immūsus eris. Itē sine aqua terra & arida &
sterilis erit, & sic fame peribis. ¶ Similiter si ignis nō esset, fame
& frigore perires. Non haberes enim vnde cibaria decoqueres,
vel te calefaceres. Præterea ignis paratus est ad torquendū im-
pios. Eccl. 7. Vindicta carnis impij, ignis & vermis, Deut. 32. Ignis
succensus est in furore meo, & ardebit vsque ad inferni nouissi-
ma, &c. Quomodo superbiat homo facinorosus ad cuius cōbu-
stionem fornax iam succēsa est? Itē attēde circa terræ nascētia,
quantum illis indigeas: attēde etiam bona quæ sunt in eis, qui-
bus tu cares, vt est fulgor auri, pulchritudo florum. Matt. 6. Cō-
siderate lilia agri quomodo crescunt: non laborant neque nent.
Dico autem vobis quoniā nec Salomon in omni gloria sua co-
opertus est sicut vnum ex istis, ¶ Item circa animalia irrationa-
lia attēde multa bona quibus tu cares: vt est suauitas cārus in
multis auiibus sine magisterio alicuius creaturæ. Ad quā suau-
ratem

tatem tu multis annis edoctus nō posses pertingere. Item velocitas quæ est in auiibus & in quibusdā quadrupedibus. Fortitudo etiā & pulchritudo & abundās vestitus: te verò oportet mendicare ab eis, vnde nuditatem tuam operias, & vnde pulchritudinem tuam ornes, & debilitatem & tarditatem tuam iuues.

¶ Circa luminaria verò celi attende quantum luce eorum indigeas. Sine luce enim oculi essent tibi inutiles. ¶ In nobis etiam multas causas humilitatis inuenies, & ex parte corporis, & ex parte anime. Ex parte corporis, siue respicias eius originem, siue eius finem, siue statum eius præsentem. Bern. Vide vnde venies, & erubescere: vbi es, & ingemisce: quò vadis, & contremisce. Si attendas vnde corpus venit, inuenies quòd ex putredine. Iob 17. Putredini dixi, Pater meus es. Attende etiam vltierus grauamina quæ matri quæ te concepit feceris. Bern. In sordibus generamur, in tenebris confouemur, matres nostras multum oneramus, in doloribus parturimur, in partu matres nostras more videro laceramus. Attende etiam quòd nudus nascitur homo membris impotens, & plorare incipiens. Iob 1. Nudus egressus sum de utero matris meæ. August. Puer à ploratu incipit. Sap. 7. Primā vocem similem hominibus emisit plorans. Attende etiam ad quem finem deueniat corpus. Puluis enim & cinis fit Gen. 3. Puluis es, & in puluerem reuerteris. Item Gen. 18. Loquar ad dominum meum, quum sim puluis & cinis. Non est mirum si se erigat cōtra dominum suum miles qui habet castrum super altam rupem inexpugnabile: sed fatuus est valde, qui non habet domunculam nisi de palea, quæ facillime potest cōburi, si cōtra dominū suum potētem se erigat. Sic fatuissimus est homo cuius habitatio, scilicet corpus ad calorem febrilem in cinerē redigitur, nec exigitur ad hoc ignis, si cōtra Deum se erigit. Item corpus à vermibus est corroendum. In Psal. Ego sum vermis. Eccl. 7. Vindicta carnis impij, ignis & vermis. 1. Mach. 2. Gloria peccatoris, stercus & vermis. Corpus enim vnde gloriatur, factus est stercorum, & cibus & materia vermium. Præsentem statum corporis attendebat quæ dicebat, Humiliatio tua in medio cui. Michæ 6. Hieronymus: Quomodo superbiat qui secū serpentinam portat? ¶ Ex parte etiam animæ multas causas humilitatis possumus inuenire. Aut enim scit homo se esse in mortalī, aut nō. Si scit, in inferiori statu est quā canis, vel porcus, vel bufo: quum debitor sit duplicis mortis, tēporalis scilicet, & æternæ: illa verò vnicam mortē debeant. Item miseriam habet & culpæ & pœnæ, quum illa solum habeat miseriam pœnæ: & in

hoc solis daemonibus similis est. Si vero nesciat se esse in mortali, nescit tamen se esse in statu salutis. Scit se quandoque debitorem fuisse mortis aeternae, nescit vtrum adhuc peccatum sibi dimissum sit. Ecclesiast. 10. Sunt iusti atque sapientes, & opera eorum in manu Dei: & tamen nescit homo vtrum amore an odio dignus sit, sed omnia in futurum reseruantur incerta. Greg. Ad hoc cuncta nobis de meritis nostris incerta sunt, vt vnā certam gratiā teneamus, humilitatem. ¶ Item ad humilitatē valere possunt, etiam si sciremus nos esse in statu gratiæ, negligētia proficiendi quam in nobis videmus, difficultas standi, facilitas cadendi. Ad sibilum enim vnus verbi quandoque deicitur aliquis, difficultas resurgendi, debilitas minima etiam vitia vincendi. ¶ Item circa ea quæ sunt iuxta nos multas causas humilitatis possumus inuenire, vt si attendamus multos de fratribus nostris esse leprosos, multos cæcos, multos impotentes, multos medicos, & alios diuersis miseris affictos. Iob 5. Visitas speciem tuam non peccabis. Item si attendamus eos qui cōtra nos sunt, materiā humilitatis inueniemus. Hostes enim inuisibiles nos strangularent, nisi diuina protectio hoc impediret. Iob 41. Non est potestas super terrā quæ cōparetur ei qui factus est vt nullū timeret. Thren. 3. Misericordia domini quod nō sumus cōsumpti. Itē supra nos causas humilitatis inuenire possumus, si attendamus Dei omnipotētiā paratam ad vindictam superborum. ¶ Tribus de causis solet aliquis se inclinare vel demittere: vel quia gladius capiti eius imminet, vel quia transiturus est per ostiū humile, vel propter societatem alicuius magnæ personæ, quā ad terrā videt sedere. Similibus de causis debet per humilitatem se homo inclinare. Si enim per superbiā se erexerit, gladius Dei omnipotentis euaginarus est super caput eius. 1. Petr. 5. Humiliamini sub potenti manu Dei. Item necesse habet transire per humile ostiū paradisi. August. super illud Ioan. 10. Ego sum ostium. Ostium humile est: si sano capite volumus intrare, oportet caput demittere. Item sanctus sanctorum & ceteri sancti in mundo isto humiliter se habuerunt. Matthæi 10. Sufficit seruo si sit sicut dominus eius. Simile Ioan. 15. Sine respiciamus ad bona, siue ad mala, inuenire possumus materiā humilitatis. Bona nostra aliunde habemus, imperfectē ea habemus, perdet ea possumus. Et si attentē ea inspicere volumus, non dominium rerum, sed onus & periculum in illis habemus. Pro illis censum magnum debemus, & non solum ea perdere, sed etiam pro illis perdi possumus. De malis verō manifestum est quod

¶ se humiliare debet homines, maxime si sint peccata mortalia, cum pro illis adiudicati sint patibulo infernali, mirum est quod tot & rate cause humilitatis homines humiles non faciunt. Ber. O mira vanitas, o mira fatuitas cordis nostri, cuius elationem perfecte dirimere, cuius ceruicofos motus omnino domare humilitatis materia tanta non sufficit, quin adhuc superbiat terra & cinis.

¶ De iis que valent ad humilitatem.

Et notandum quod ad humilitatem valere possunt ista que sequuntur. ¶ Primo, familiaritas humiliu. Sicut enim qui communicauerit superbo, induet superbiā, Eccl. 13. Ita qui communicauerit humili, induet humilitatem. ¶ Secundo, meditatio proprioru defectuū. Greg. in homil. Sancti viri ut humilitatis in se virtutem custodiant, quum quedam mirabiliter sciunt, ante mentis oculos student reuocare quod nesciunt, ut dum ex parte infirmitatem suam considerant, ex ea parte qua perfectus est eorum animus se non extollat. Sicut qui emit veterem vestem, ponit digitum vbi vestis habet aliquod foramen: ita verē humilis habet oculum ad defectum si quis est in eo. Item Grego. Magnus esse vnusquisque studeat, sed tamē magnum se esse nesciat: qui vult esse perfectē humilis, necesse est, ut bona sua etiā a propriis oculis abscondat. ¶ Tertium est, respectus meliorum. Greg. Non quibus iam superiores, sed quibus adhuc inferiores estis, aspiciat. Idem: Sicut incertium elationis est respectu deterioris: ita cautela humilitatis est consideratio melioris. ¶ Quarto, quum quis assuecit sustentia cōtumeliarum. Bern. in epistolis: Humiliatio via est ad humilitatem: sicut patientia ad pacē, sicut electio ad scientiam. Si ergo virtutem appetis humilitatis, viam non refugas humiliationis. ¶ Quinto, quum aliquis se exercet in humilibus officiis: exemplo Domini qui lauit pedes discipulorum, Ioan. 13. Superbi ad minora officia se indignos reputant. Alij vero reputant eos indignos maioribus officiis: & sic inutiles sunt tam ad maiora, quam ad minora officia. Nolunt enim facere quod possunt, nec possunt quod volunt. Vnde accidit eis sicut illis qui rebus quas habent vendere nimia pretia imponunt, imo se ab eis non expedit. Nolunt enim inde accipere quod possent habere: nec possunt habere quod vellent accipere. ¶ Sexto memoria mortis, quod docet ecclesia in principio quadragesime, imponēs cineres capitibus, dicens: Memēto homo quia cinis es, & in cinerē reuerteris. ¶ Et notandum quod homo debet se reputare cinerem, & ex parte corporis, & ex parte anime. Ex parte corporis, propter propinquitatem, & certitudinem quam habet ad hoc

hoc vt in cinerē redigatur. Sic enim solet loqui scriptura vbi ali-
quid quod futurū est, dicatur iā propter propinquitatē vel cer-
titudinem. G. eg. Ferē se mortuū cōsiderat, qui se moriturū non
ignorat. ad Rom. 8. Corpus moriturum est propter peccatum: id
est, necessitati moriēdi addictū. ¶ Quantū verō ad animā, debet
homo cinerem se reparare quo ad tria. ¶ Primō, quo ad vtilita-
tē. Cinis enim valde vilis est, licet materia ex qua factus est fue-
rit pretiosa: sic qui est in statu peccati, quasi nullius valoris est,
respectu valoris in quo erat ante peccatū. In Psal. Ad nihilū de-
ductus est in cōspectu eius malignus. Imō minus quā nihil vi-
detur esse, nisi sit spiritualiter resurrecturus. Melius enim esset
ei nō esse, quā malū esse, si perseveret ita. ¶ Secūdo quo ad hoc:
quia sicut cinis resistere nō potest modico flatu quin ab eo di-
spergatur, sic peccator resistere non potest sibilo modici verbi.
In Psal. Non sic impij, nō sic: sed tanquam puluis. ¶ Tertio, quo
ad hoc: quia sicut cinis non potest naturaliter redire ad statum
materiæ vnde factus est, sed Dei virtute: sic peccator non potest
redire ad statum bonum, nisi Dei virtute. Eccl. 7. Cōsidera opera
Dei, q̄ nemo possit corrigere quem ille despexit. Verē Deus
illos despicit quos luto peccati ita diu iacere permittit. Nec mi-
rum, quū ipsi eum despiciāt. Esa. 5. Vā qui spernis, nōne & ipse
sperneris? Humilibus qui se cinerem reputant, specialiter debe-
tur corona. Esaia 61. Ad annuntiandum mansuetis misit me, vt
darem eis coronam pro cinere. Nō reputat se cinerem ex parte
corporis, qui bruneta, vel scarlata corpus suū induit: quis enim,
nisi fatuus, talem saccum facit cineribus suis? Item non reputat
se cinerem ex parte animæ qui amat altitudinē. Non enim ex-
pedi cineri esse in alto, ne à vento dispergatur. Dixit dominus
Moysi & Aaron Exod. 9. vt tollerent plenam manum cineris de
camino & spargerent in cælum, & sp̄secuta sunt hūlcera & ve-
sicae. Sic cū aliquis in alto ponitur, sequuntur vesicæ suberbiæ
& hūlcera vanæ gloriæ, vt leprosus & hūlcerosus interius coram
Deo appareat, quantumcunque exterius pulcher videatur. Item
non videtur se cinerem reputare qui præsumit, quōd quando
volet se emendabit. Eccles. 29. Repromissio nequissima multos
perdidit. Magna est illius fatuitas qui cinerem illum cuius pars
est in vinea sua, & alia in agro, & sic de cæteris possessionibus
eius, credit per seipsum cōgregari, & nouum hominem interio-
rem inde fieri: cū hoc solius virtutis diuinæ sit, sicut suscitatio
corporum ex pulueribus. Et notandū q̄ memoria mortis valde
vtilis est homini. Eccl. 7. In omnib⁹ operibus tuis memorare nō

uissima tua, & in æternū non peccabis. Hier. in epist. Platonis est sententia omnī sapiētium vitā meditationem esse mortis. Sapiēs: Summa philosophia assidua est mortis meditatio. Eccle. 38. Memor esto iudicij mei, sic enim erit & tuū. Meū heri, tuū hodie. Hoc dicitur in persona mortui loquētis ad viuū. Specialiter mortis memoria necessaria est iuueni. Vnde Thre. 3. post illud, Bonū est viro cū potrauerit iugū ab adoleſcētia sua. Subditur: Poneret in puluere os suū. Os sapiētū in corde eorū. Ecce. 11. Os ergo in puluere ponit q̄ cogitat, q̄ puluis fit. In hac meditatione proicienda est cupiditas & vanitas seculi, vnde Leui. 1. præcepit dominus vt factēs holocaustū de turturibus vel pullis colūbe. proiceret vesiculam gutturis & plumas in locum cinerū. Holocaustū facit Deo de turture, qui dat se Deo, vt ei seruiat in clauſtro: de columba, qui dat se Deo, vt ei seruiat in mundo. Turtur enim amat solitudinē, colūba gregatim volat. Vesicula gutturis quæ est quasi horreū auīū, cupiditatē mundi signat, pluma vero leuitatem. In loco ergo cinerū vesiculā proicit, qui cōsideratione mortis suæ cupiditatem à se abiicit nō curans acquirere ea quæ in breui perdat, & à quibus perdat. Bern. Vtinā tantum cōgregata perirent, & nō cōgregator eorum. Tolerabilius esset instigare labori perituro, quàm perempturo. Plumā verò in loco cinerum proicit, qui cōsideratione mortis vanitatem huius mūdi refugit, intelligēs fatuum esse in via ad mortem gaudere. Aug. Nihil aliud est tēpus præsentis vitæ quàm cursus ad mortē. Valer autē mortis memoria ad ista sex quæ sequuntur. ¶ Ad fugandum exercitiū vitiorū, vel saltē terrendum. Sicut timēt latrones iudicis aduentū, sic vitia mortē. Terribilis est eis locus iste quasi porta inferni. Aut ex toto hominē deserunt tunc, aut saltē tremunt. Thre. 1. Sordes eius in pedibus eius: nō est recordata finis sui. Iumentū cauda se defendit à muscis, sic homo à vitiis cōsideratione mortis. Secundo valet ad contemptum mundi. Vnde Hierony. Facile contemnit omnia qui se semper cogitat mortituum. Eccle. 10. Si annis multis vixerit homo, & in iis omnibus latus fuerit, meminisse debet tenebrosi tēpotis & dierum multorum: qui cū venerint, vanitatis arguētur præterita. In morte arguitur vanitatis omne quod est in mundo, scilicet cōcupiscentia oculorū, & concupiscentia carnis, & superbia vitæ. Concupiscentia oculorū in hoc, q̄ homo nudus reuertitur in terrā. Job 1. Nudus egressus sum de vtero matris meæ, nudus reuertar illuc. Concupiscentia carnis in hoc, q̄ corpus in deliciis nutritum vermibus datur. Superbia vitæ in hoc, q̄ ille qui volebat esse

esse super homines, ponitur sub terra, quæ est infimū clemētōrū.
 ¶ Tertio valet ad sui cōtemptrū. Facit enim, q̄ homo cognoscat se quasi per resolutionē, qui modus cognoscēdi verissimus est. Et hoc est quod Dauid orat: Sciant, inquit, gentes, quoniam homines sunt: id est, de humo. ¶ Quarto valet ad hoc vt homo rectè se regat in via præsēntis vitæ. Sicut aues cauda regūt se volando, & pisces natādo. Iob 12. Interroga iumētra, & docebūt te: & volatilia cæli, & indicabunt tibi &c. qui vult nauē regere, ponit se in fine nauis. Et sapiens consideratione finis regit se in illa quæ sunt ad finē. ¶ Quinto ad temperandā præsēntē lætitiā. sicut & alia mala pœnæ. Eccles. 11. In die malorū ne immemor sis bonorum. Memoria mortis multū valet ad temperandā præsēntem lætitiā, quia multū habet amaritudinis. Eccle. 41. O mors, quā amara est memoria tua homini iniusto. ¶ Sexto ad hoc vt homo rectè iudicet de præsēnti vitæ & futura. Qui enim per meditationem ponit se in articulo mortis, quasi medius est inter præsēntem vitam & futurā, vitæq; videns de prope. Qui tenet se in initio vitæ suæ vel prope interponens sibi & vitæ futuræ, quicquid sperat se victurū, lōge est à vitæ futura, vnde bona illius modica ei videntur. Quasi in initio vitæ suæ se tenebat, quī dicebat Lucæ 12. Anima mea, multa habes bona posita in annos plurimos: requiesce, bibe, comede, epulare. Sed Deus posuit eum in fine vitæ dicēs: Stulte hac nocte animam tuam reperent à te.

De signis Humilitatis.

CAP. IIII.

Primū humilitatis signū est amor humiliū personarū. Ecc. 13. Omne animal diligit simile sibi. ¶ Secundū est, fuga altitudinis. Humilitas laudes fugit sicut venenū, & sicut sagittas mellitas, & vt sermones fascinatōes. Sap. 4. Fascinatio nugacitatis oblectat bona. Et sicut rete expāsum gressibus suis. Pro. 29. Homo qui blandis fictisq; sermonibus loquitur amico suo, rete expandit gressibus eius. Christ⁹ qui verè humilis erat, fugit volētes eū rapere in regē. Io. 6. ¶ Tertiu est, amor proprię vilitatis. Ber. Vetus humilis vilis vult reputari, nō humilis prædicari. Gaudet de contēptu sui, hoc solo sanè superbus, q̄ laudes contēnit. De hoc exemplū habemus in Dauid. 1. Reg. 6. Ludā, inquit, & viltor fiā. Et in dialogo Greg. legitur de quodā statura paruo, qui Cōstātinus dicebatur, q̄ cū dixisset ei quidā, q̄ nihil hominis haberet, protinus lætus in amplexū eius ruit, eūmq; ex amote nimio cōstringere brachiis cœpit & osculari, magnāsq; gratias agere, q̄ de se talia indicasset, dicens, Tu solus es qui in me oculos apertos habuisti. Et de Dauid legitur 2. Reg. 16. Dimittite inquit,

eum vt maledicat mihi. & Act. 5. Et illi ibat gauderes a cōspectu cōcilij, quoniā digni habiti sunt pro nomine Iesu cōtumeliā patri: humilitas opprobriis pascitur vt cibo proprio. Thre. 4. Saturabitur opprobriis. Sicut se habet superbia ad gloriā, sic humilitas ad ignominiā. Vnde sicut superbia gaudet de gloria, sic humilitas de ignominiā. Humilitati ea sunt pretiosa quę alijs essent vilia. Ipsa enim spiritum abominationis & contemptus conuertit quasi in aurū & gemmas. Ipsa vilis vult videri alijs, sicut & sibi vilis videtur. Et quanto est sibi vilior, tanto est Deo pretiosior. Greg. in Mora. Tanto vnaquęq; anima fit pretiosior in cōspectu Dei, quanto pro amore Dei despectior fit ante oculos suos. Item Gre. Tāto fit quisq; vilior Deo, quāto pretiosior sibi. Et tāto pretiosior Deo, quāto propter eum vilior. ¶ Quartū est, si humilia officia libēter quis facit. De hoc exemplū habemus in Abigail. 1. Reg. 21. pro qua cū misisset Dauid vt eam duceret in vxorē, ipsa ait: Ecce famula tua sit in ancillā, vt lauet pedes seruatorum domini mei. In Vitis patrum, quidā senex perfectus virtutibus orauit dominum, Ostende mihi domine quid sit perfectio animę, & faciam. Et quum requireret consiliū a quodam alio senē: ille respondit ei de hoc per reuelationē: Vis facere quicquid dico tibi? Et ille, Volo. Et dixit: Vade, pasce porcos: & fecit sic. Et quū alijs viderent, q̄ pasceret porcos, dixerunt q̄ factus esset faruus. Et visa eius humilitate, reuocatus est ad locū suū. ¶ Quintum est, si cōsilio acquiescit: sicut hoc quod aliquis nō acquiescit cōsilio, signū est superbię. Greg. de non acquiescente cōsilio: Si se, inquit, meliorem nō crederet, nequaquam cunctorum cōsilia suę deliberationi postponeret. ¶ Sextum est, si cōtumeliā vel etiā correptionem māsuētē audit. Greg. Qui gloriā non querit, cōtumeliā nō sentit. Idē: Non timet confundi in cōspectu hominum qui solū gloriā querit apud Deum. ¶ Septimum est, si secretū diligit. Bern. loquēs de illo verbo. 2. ad Cor. 12. Parco autē &c. Quam pulchrē, inquit, dicit parco Non parit sibi arrogans, non superbus, nō cupidus vanę glorię, vel iactator actuum suorum, qui vel sibi arrogat, vel mētur de se quod nō est. Solus verē humilis parit animę suę, qui ne putetur quod nō est, semper quantū in se est vult nesciri quod est. ¶ Octauum est, si libēter obedit. Philip. 2. Exinanitio pręmittitur tanquam causa obedientię. Qui enim humilis non est, non libenter obedit.

De diuisione humilitatis.

C A P. V.

Consequenter ponēda sunt diuisiones ad humilitatem per-

nentes. Norandum ergo q̄ est humilitas ficta, & est humilitas
 vera. De ficta legitur Ecc. 19. Est qui nequiter se humiliat, & in-
 teriora eius plena sunt dolo. Vera humilitas, est humilitas cor-
 dis, de qua Matt. 11. Discite à me, quia mitis sum, & humilis cor-
 de. Non fictè, dicit Interli. Humilitatem cordis sequitur humi-
 litas exterior, sicut ramus prodit ex radice. 1. Petr. 5. Omnes in-
 uicem humilitatem insinuare. ¶ Item est humilitas sufficiens &
 abundans & superabundans. Quam diuisionem innuit glof. su-
 per illud Matt. 3. Sic decet nos implere omnem iustitiam, id est,
 humilitatē, dicit glo. & subditur: Perfecta humilitas habet tres
 gradus. ¶ Primus est, subdere se maiori, & se nō præferre æqua-
 li, hic vocatur sufficiens, quia sufficit aliquē sic humiliari: & iste
 gradus omni iusto est necessarius. ¶ Secundus gradus est, subde-
 re se æquali, nec præferre se minori, hic dicitur abundans. ¶ Ter-
 tius est, subesse minori, in quo est omnis iustitia. Hunc Christus
 impleuit. ¶ Item humilitas diuiditur in humilitate intellectus,
 quæ consistit in cognitione veritatis: & in humilitate affectus,
 quæ consistit in cōtemptu vanitatis. Sicut beatus Ber. superbiam
 diuidit in sex species: Superbia, inquit, in species duas diuiditur.
 In cæcam & vanam superbiam: quarū prior intelligentiæ, poste-
 rior voluntatis vitium est. Idem: Est humilitas quam in nobis
 veritas parit, & nō habet calorem: & est humilitas quā charitas
 format & inflamat: atq; hæc quidem in affectu, illa in cogni-
 tione consistit. ¶ Cōmuniter etiā quatuor gradus humilitatis di-
 stinguuntur. Quorū primus est, spernere mundū: siue mūdi glo-
 riam. Secundus spernere nullū. Tertius, spernere sese. Quartus,
 spernere se sperni. ¶ De x i i gradibus humilitatis quos Ber. di-
 stinguunt, require in tra. de Superbia. 3. parte, 35. cap. ¶ Notandum
 quod Bern. in lib. suo de x i i gradibus humilitatis, non expresse
 illos x i i. gradus humilitatis ponit, sed per oppositum eos insi-
 nuat. Bern. in prologo libri illius tituli inquit, qui de gradibus
 humilitatis inscribitur: Pro eo forsitan, q̄ non humilitatis gra-
 dus, sed superbiæ potius distingui describique videatur, calum-
 niā patieretur: sed hoc à minus vel intelligentibus vel attenden-
 tibus tituli rationem. Idem in libr. eodem: Idem sunt gradus
 ascendentium in solium & descendendum, & eadem via ascen-
 dentium in ciuitatem & recedentium, & idē ostium ingredien-
 tium domum & egredientium. Per vnā deniq; scalam ascenden-
 tes angeli & descendentes Iacob apparuerunt. In eodem. Propo-
 nat tibi beatus Benedictus gradus quos ipse prius in corde suo
 disposuit. Ego quid proponam tibi non habeo, nisi ordine de-

scensionis mee, in quo tamen si diligenter inspicitur, via forsit
 ascensionis reperitur. Si enim tibi Romam tendenti, homo inde ve-
 niens obuiaret, quaerens viam, quid melius quam illam qua venis
 ostenderet? Denique castella, villas & vrbes. fluuios ac uotes per
 quos transierit nominat, suum denuntians iter, tuum tibi prenu-
 tiat. Illa ut eadem loca recognoscas eundo, que ille pertransit veniedo.
 ¶ Hi sunt xii. gradus humilitatis secundum sanctum Benedictum. Pri-
 mus est, si quis timorem Dei in memoria habeat, Dei precepta &
 poenas paratas eorum transgressoribus, & premia parata obser-
 uatoribus, & sic omni hora a peccatis se custodiat. ¶ Secundus est,
 si quis non amans propriam voluntatem, desideria sua non delectetur
 implere. ¶ Tertius est, si quis pro Dei amore omni obedientia
 maiori se subdat. ¶ Quartus est, si in ipsa obedientia contra aspe-
 ra patientiam amplectatur. ¶ Quintus est, si omnia mala sua abscō-
 dita abbati suo humiliter confiteatur. ¶ Sextus est, si ad omnia
 que sibi iniunguntur, indignum se iudicet. ¶ Septimus est, si omni-
 bus se inferiorē & viliorē non solum lingua sua pronuntiet, sed
 etiam intimo credat cordis affectu. ¶ Octauus est, si nihil agat
 monachus, nisi quod communis monasterij regula probat, &
 maiorum exempla hortantur. ¶ Nonus est, si linguam suam co-
 hibeat, & eam usque ad taciturnitatem teneat. ¶ Decimus est, si
 non sit facilis & pronus in risu. ¶ Undecimus est, si pauca verba
 & rationalia habeat, & non loquatur clamorose. ¶ Duodeci-
 mus est, si non solum in corde humilitatem habeat, sed etiam
 corpore ostendat eam semper defixis in terram aspectibus.

De Paupertate.

PARS V.

Paupertas quandoque dicitur carentia diuitiarum. Et secundum
 hoc dicit Aug. Inuestiganti singularum rerum naturas, non
 inuenitur quid sit paupertas, nuditas & foramen. Sic pauper-
 tas, priuatio est. Priuationes vero causae sunt directae aliarum
 priuationum, & occasiones multorum bonorum. Multa vitia elō-
 gata sunt ab eis qui hanc paupertatem habent. Greg. Habet san-
 cti hoc proprium: nam ut semper ab illicitis longē sint, a se plerū-
 que licita abscindunt. ¶ Quandoque dicitur paupertas contem-
 ptus diuitiarum. Seneca: Nemo dignus Deo, qui opes non con-
 tēpserit. Tertio dicitur paupertas amor paupertatis. Ber. in epi-
 stolis: Non paupertas virtus reputatur, sed paupertatis amor. De-
 nique beati pauperes non rebus, sed spiritu. Idem: Volo te esse
 amicū pauperum, magis autem imitatorē. Idem: Amicitia
 pauperum regis amicos constituit, amor paupertatis reges. Item,
 Pauperiem aequo animo ferre, virtus patientiae est: spon-
 te ap-
 pet